

OBJAŚNIENIA DO WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2011-2036

1. Metodyka sporządzenia Wieloletniej prognozy finansowej

Opracowanie wieloletniej prognozy finansowej ma na celu umożliwienie przeprowadzenia oceny sytuacji finansowej Województwa Zachodniopomorskiego przez organy jednostki samorządu terytorialnego, jej mieszkańców, instytucje finansowe, organy nadzoru oraz wszystkich pozostałych zainteresowanych. Tworzenie projekcji poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych, obrazujących sytuację finansową w przyszłych latach, pozwala na dokonanie analizy możliwości inwestycyjnych oraz ocenę zdolności kredytowej Województwa.

Sposób sporządzenia dokumentu (WPF) uwzględnia obowiązkowe elementy wymagane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz metodykę zaproponowaną przez Ministerstwo Finansów i prezentuje pełny obraz gospodarki poprzez oparcie prognozy nie tylko na dochodach i wydatkach, ale także poprzez uwzględnienie wszystkich faktycznych przepływów środków pieniężnych pomiędzy JST a innymi podmiotami w kolejnych latach. Prognoza, do której włączono także przychody i rozchody, została przedstawiona w uproszczony sposób na poniższym schemacie:

$$\begin{aligned} & \text{Dochody ogółem} \\ & - \text{wydatki bieżące (bez obsługi długu)} \\ & + \text{nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych powiększona o wolne środki} \\ & = \text{ŚRODKI DO DYSPOZYCJI NA OBSŁUGĘ DŁUGU I WYDATKI MAJĄTKOWE} \\ & - \text{splata i obsługa długu (raty + odsetki)} \\ & = \text{ŚRODKI DO DYSPOZYCJI NA WYDATKI MAJĄTKOWE} \\ & - \text{WYDATKI MAJĄTKOWE} \\ & = \text{nadwyżka/deficyt środków finansowych} \\ & + \text{ew. kredyty/pożyczki/obligacje} \\ & = \text{WYNIK FINANSOWY BUDŻETU} \end{aligned}$$

Pierwszym etapem w procesie tworzenia WPF Województwa Zachodniopomorskiego było oszacowanie dochodów ogółem (zarówno własnych, jak i otrzymywanych w formie transferów zewnętrznych) oraz porównanie ich ze wszystkimi wydatkami bieżącymi niezbędnymi do zapewnienia funkcjonowania samorządu województwa. Na tym etapie pominięto wydatki na obsługę długu, którego szacunek (jako wynikowy) stanowił jeden z kolejnych elementów uwzględnianych w WPF. Informacje liczbowe w zakresie wydatków w układzie zadaniowym (zgodnym z systemem finansowo-księgowym Rekord) oraz niektórych źródeł dochodów uzyskano od wydziałów i komórek równorzędnych Urzędu Marszałkowskiego WZ, a także od podległych jednostek budżetowych wraz z materiałami planistycznymi do projektu budżetu na 2011 rok.

Kolejnym etapem tworzenia WPF było ustalenie różnicy między dochodami ogółem i wydatkami bieżącymi (bez obsługi długu) powiększonej o kwoty przychodów z tytułu nadwyżki budżetowej z roku poprzedniego i wolnych środków, wymienionych w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.), która stanowić będzie pulę środków do rozdysponowana na dwa cele:

- 1) spłatę i obsługę długu,
- 2) przedsięwzięcia inwestycyjne.

Zestawienie kwot dochodów i wydatków w wyżej przedstawionym ujęciu określi ewentualną potrzebę finansowania zewnętrznego w postaci kredytów, pożyczek lub obligacji.

2. Zakres danych zawartych w WPF

Proponowany zakres danych ujętych w załącznikach do projektu uchwały w sprawie WPF Województwa Zachodniopomorskiego obejmuje perspektywę długoterminową obejmującą przewidywany okres spłaty kredytów zaciąganych na przedfinansowanie i dofinansowanie projektów inwestycyjnych ujętych w zestawieniu przedsięwzięć (*załącznik nr 2 oraz załączniki od 2a do 2g*) głównie realizowanych w ramach RPO WZ na lata 2007-2013 oraz IW INTERREG i sięga do 2036 roku. Faktycznie jednak przedsięwzięcia inwestycyjne i projekty o charakterze bieżącym realizowane przy współudziale środków z Unii Europejskiej kończą się w 2016 roku, umowy o charakterze wieloletnim rodzące zobowiązania długoterminowe (*Załącznik nr 3*), sięgają również do 2016 roku, a gwarancje i poręczenia (*Załącznik nr 4*) określono do roku 2017.

Za punkt wyjścia do dokonywania szacunków przyjęto projekt planu dochodów i wydatków, a także przychodów i rozchodów budżetu Województwa Zachodniopomorskiego na 2011 rok. W *Załącznikach nr 2 od lit. a do lit. g* zestawiono przedsięwzięcia w podziale na dziedziny działalności samorządu aktualnie realizowane i planowane do realizacji, z których część dotychczas ujmowana była w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2007-2013 oraz w *Załącznikach nr 10 (Wydatki na programy i projekty ...)* i *11 (Limity na WPI na lata 2010-2012)* do uchwały budżetowej na 2010 rok w ramach różnych programów, a także nowe, rozpoczynające się od 2011 r. i latach następnych. Przedsięwzięcia te zostały następnie powiązane z częścią ogólną WPF (*załącznik nr 1*). Od 1 stycznia 2011 roku ww. projekty trwale wpiszą się, poprzez ich przyjęcie przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, w wieloletnią prognozę finansową Województwa.

3. Objasnienia dochodów

Założenia prognostyczne przyjęte dla poszczególnych tytułów dochodów składających się na dochody ogółem, tj. w podziale wg najważniejszych źródeł, przedstawiają się następująco:

1) **subwencja ogólna:**

- a) **część wyrównawcza** – na lata 2012-2015 oszacowana została na podstawie art. 24 ustawy z dnia 13 listopada 2008 r. o dochodach j.s.t. (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 80, poz. 526) przy uwzględnieniu:
- wielkości dochodów podatkowych (wpływy z PIT i CIT) wykonanych w 2009 roku (na podstawie sprawozdań Rb-27S), zaplanowanych na 2010 rok oraz przewidywanych do realizacji w latach 2011-2013 – zgodnie z „Wieloletnim planem finansowym państwa 2010-2013”- dla samorządu Województwa Zachodniopomorskiego oraz ogółem wszystkich województw,
  - liczby mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego i kraju uwzględnionej w prognozie ludności faktycznej na lata 2008-2035 dla Polski i województw, opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl/gus/ludnosc_PLK_HTML.htm);
- W roku 2016 kwota części wyrównawczej subwencji ogólnej została wprowadzona do WPF jako wielkość odpowiadająca prognozie 2015 r., oszacowanej w ww. sposób;
- b) **część regionalna** – została zaplanowana na podstawie wielkości określonej w projekcie planu na 2011 rok i ujęta w latach 2012-2016 jako wielkość stała;
- c) **część oświatowa** – została skalkulowana na lata 2012-2015 w sposób polegający na ustaleniu średniej arytmetycznej ze zbiorczej kwoty wydatków bieżących określonych w wykonanych w latach 2008-2009 i przewidzianych do realizacji w planach finansowych na działalność placówek oświatowych i internatów w latach 2010-2011 (dla Wojewódzkiego Zespołu Szkół Policealnych w Szczecinie dane pochodzą z lat 2010-2011). W obliczeniach uwzględniono również likwidację placówek oświatowych w 2012 i 2016 roku. Ostatecznie Wydział Kultury, Edukacji i Sportu prognozuje wielkości tej części subwencji następująco:

Tabela nr 1

2012	2013	2014	2015	2016
22 340 144	22 340 144	22 340 144	22 340 144	19 948 283

- 2) **dotacje celowe i płatności ze środków europejskich** współfinansujące projekty realizowane w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych programów przez nią współfinansowanych, określono na podstawie montażu finansowych poszczególnych projektów, w których dysponenci obowiązkowo ustalają dochody związane z realizacją projektów;
- 3) **dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone** zostały dostosowane do kwoty wydatków zaplanowanych przez realizatorów zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz z tytułu innych ustaw;

- 4) **dotacje otrzymywane od innych j.s.t.** (w tym w formie pomocy finansowej), **z funduszy celowych**, a także **z budżetu państwa na zadania własne** zostały ujęte w WPF w kwotach odpowiadających wielkości zaplanowanych wydatków na te zadania;
- 5) **dochody własne z tytułu gospodarowania majątkiem** (sprzedaż mienia) ujęto w WPF zgodnie z informacjami złożonymi przez realizatorów tych dochodów, tj. Wydział Geodezji i Nieruchomości oraz Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie;
- 6) **dochody własne z tytułu różnych dochodów** (w tym opłat) ustalono na podstawie informacji przekazanych przez realizatorów budżetu;
- 7) **dochody własne z tytułu udziału w podatkach CIT i PIT** na lata 2012-2013 ustalono na podstawie wskaźników zawartych w dokumencie pn. „Wieloletni plan finansowy państwa 2010-2013” i wynoszących odpowiednio dla:
  - udziału w podatku PIT – 110,7%; 108%
  - udziału w podatku CIT - 121,4%; 118,7%,przy czym przeszacowaniu poddano wielkości udziałów w obu podatkach projektowane na 2011 r.
Wielkości na lata 2014 – 2016 zarówno dla udziału w podatku PIT, jak i CIT, ustalono jako wartość obliczoną przy zastosowaniu wskaźnika wzrostu PKB przyjętego z założeń *Programu Konwergencji na 2005 -2020* i wynoszącego odpowiednio 4,9% na 2014 oraz po 5% w latach 2015-2016.

4. Objaśnienia wydatków

Wydatki bieżące oraz inwestycyjne w WPF Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2016, zostały zaplanowane na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów budżetu przedłożonych wraz z materiałami planistycznymi do projektu budżetu Województwa Zachodniopomorskiego na 2011 r. Skalkulowane zostały w następujący sposób:

- 1) **wydatki na projekty współfinansowane ze środków UE** - zgodnie z planowanymi nakładami (wg przewidywanego wykonania br.) na projekty o charakterze inwestycyjnym oraz bieżącym realizowanymi przez samorząd województwa m.in. w ramach programów RPO WZ, INTERREG IVA, PO Kapitał Ludzki, PROW, PO Pomoc Techniczna i innych, na podstawie dotychczas obowiązujących dokumentów, którymi są „Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2007-2013” oraz załącznik nr 10 do uchwały budżetowej na 2010 rok pn. „Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielanej przez państwa członkowskie (EFTA), innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych oraz dochody na 2010 rok z nimi związane”;
- 2) **wydatki ponoszone w związku z realizacją zadań zleconych** - w kwotach zgłoszonych przez realizatorów budżetu w dostosowaniu do prognozowanych do otrzymania kwot dotacji celowych z budżetu państwa;

- 3) **wydatki bieżące na zadania własne** o charakterze stałym (np. utrzymanie Urzędu Marszałkowskiego, Sejmiku Województwa, promocja i inne) – na podstawie informacji złożonych przez realizatorów budżetu;
- 4) **wydatki wynikające z zawartych umów na rok budżetowy i lata następne** (zestawione w załączniku nr 4) – wg wstępnych informacji z komórek organizacyjnych UMWZ,
- 5) **wydatki na potencjalną spłatę poręczeń i gwarancji** (zestawione w załączniku nr 5), dotyczące wyłącznie umów poręczenia kredytów dla wojewódzkich zakładów opieki zdrowotnej, i wykazane jednocześnie w pozycji wydatków pn. rezerwa celowa na poręczenia, czyli uwzględnione w globalnych kwotach wydatków w poszczególnych latach;
- 6) **wydatki inwestycyjne o charakterze rocznym** (np. zakupy inwestycyjne, prace modernizacyjne) – zgodnie z informacjami złożonymi przez realizatorów budżetu;
- 7) **rezerwa ogólna** oraz **rezerwa celowa na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego** (o charakterze obligatoryjnym) zostały ustalone jako wartości stałe w latach 2011-2020 w kwocie odpowiednio: dla rezerwy ogólnej – 3 mln zł, natomiast dla celowej – 200 tys. zł;
- 8) **wydatki na obsługę długu** – dla kredytów zaciągniętych w:
  - PKO BP (7,8 mln zł) – odsetki płacone miesięcznie ustalono na podstawie aktualnej stawki WIBOR 1M + marża w wysokości 0,05 punktów procentowych,
  - BGK (26,6 mln zł) – odsetki płacone miesięcznie ustalono na podstawie aktualnej stawki WIBOR 1M + marża w wysokości 0,72 punktów procentowych,
  - EBI (25 ml zł) – odsetki płacone kwartalnie ustalono na podstawie stawki WIBOR 3M + maksymalnie określona marża w wysokości 13 punktów bazowych (0,13%) dla pierwszych 10 lat od daty wypłaty konkretnej transzy (zapis pkt 3.01C umowy); tę samą wartość przyjęto dla kolejnych lat;
  - EBI (33 mln zł i 73 mln zł) – odsetki płacone kwartalnie ustalono na podstawie stawki WIBOR 3M + maksymalnie określonej marży w wysokości 50 punktów bazowych (0,5%) dla wszystkich lat spłaty transz obydwu transz;oraz dla planowanych do zaciągnięcia w latach następnych kredytów:
  - w ramach limitu EBI - w 2011 roku (202,5 mln zł) przyjęto okres spłaty 25 lat, natomiast dla kredytu przewidywanego do zaciągnięcia w 2012 (11,7 mln zł) przyjęto 20-letni okres spłaty;
  - w wybranych w drodze przetargu bankach komercyjnych w latach 2012 – 2014 przyjęto 10-letni okres spłaty i stawkę WIBOR 3M.

Stawki przyjęte do kalkulacji kosztów obsługi kredytów na dzień 8 listopada br. wynoszą: WIBOR 1M - 3,61, natomiast WIBOR 3M – 3,85.

W celu dostosowania kwot wydatków bieżących do obowiązującej zasady wynikającej z przepisów art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ograniczającej wielkość wydatków bieżących do poziomu nie przekraczającego dochodów bieżących powiększonych o ewentualną nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, służby

finansowe Urzędu Marszałkowskiego dokonały korekt dotyczących wydatków bieżących opisanych w pkt. 3. Natomiast dokonanie korekty wydatków majątkowych omówionych w pkt 6 ograniczyło wielkości deficytów budżetowych i zaciąganych kredytów w kolejnych latach. Korekta ta niezbędna była również do utrzymania ustawowego poziomu wskaźników dopuszczających możliwość dalszego zadłużania się j.s.t. obliczonych zarówno wg przepisów art. 243 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, jak i art. 170 ust. 3 poprzednio obowiązującej, „starej” ustawy o finansach publicznych. Korekta dotyczyła lat 2012-2016. Wielkości budżetowe w kolejnych latach skalkulowano w skali globalnej (tj. dochody bieżące i majątkowe, wydatki bieżące i majątkowe) w oparciu o wskaźniki inflacji zawarte w opublikowanych przez Ministerstwo Finansów „Wytycznych dotyczących założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego”, które przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2

Lata	2015-2017	2018-2022	2023-2027	2028-2032	2033-2037
CPI – dynamika średnioroczna	2,5	2,4	2,3	2,2	2,1

Wskaźniki wynikające z art. 169 i 170 „starej” ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r.¹, po wyłączeniu rozchodów z tytułu spłat rat kredytów finansujących wkład własny w projektach inwestycyjnych i bieżących oraz całość nakładów na projekty inwestycyjne w zakresie modernizacji dróg wojewódzkich, realizowane w ramach IW INTERREG IVA (z uwzględnieniem tego wyłączenia do końca 2018 roku – zgodnie z zasadą n+2 dla ostatnich kończących się w 2016 roku inwestycji), nie przekroczyły poziomu odpowiednio następujących relacji: 60% łącznej długu na koniec roku do dochodów ogółem oraz 15% łącznej kwoty spłat rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez samorząd województwa poręczeń i gwarancji do dochodów ogółem. Natomiast wykazane informacyjnie w *Załączniku 1a* wskaźniki, obliczone zgodnie z przepisami art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w latach 2012-2015 nie spełniają ustawowych dopuszczalnych relacji.

4. Objaśnienia przychodów i rozchodów

Przychody w latach 2009 – 2013 zaplanowano m.in. do pozyskania z linii kredytowej otwartej dla Województwa Zachodniopomorskiego przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w łącznej kwocie 350 mln zł na zadania ujęte w „*Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2007-2013*”. Do dnia 31 października 2010 r. zaciągnięto trzy transze ww. kredytu, z tego:

- 21 grudnia 2009 r. uzyskano I transzę kredytu w wysokości 25 mln zł,
- 18 sierpnia 2010 r. uzyskano II transzę kredytu w wysokości 33 mln zł,
- 25 października 2010 r. uzyskano III transzę w kwocie około 73 mln zł.

¹ obowiązujące do 31 grudnia 2013 r. na podstawie art. 121 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157 poz. 1241)

Stan zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów, jaki powstanie na koniec 2010 roku, nie przekroczy kwoty 154 mln zł, a składają się na niego tytuły wykazane w poniższej tabeli.

Tabela nr 3

Lp.	Rok	Wielkość kredytu i kredytodawca	Zobowiązania z tytułu spłaty rat kapitałowych na dzień 31.12.10 r.
1.	2006	7.800.000 zł (PKO BP)	1.560.000 zł
2.	2008	26.600.000 zł (BGK)	21.296.000 zł
3.	2009	25.000.000 zł (EBI)	25.000.000 zł
4.	2010	106.000.000 zł (EBI)	106.000.000 zł
Razem			153.856.000 zł

W następnych latach objętych WPF, jednak nie później niż do 31 grudnia 2013 roku, planuje się zaciągać kolejne transze kredytu z EBI aż do wyczerpania przyznanej samorządowi województwa puli w wysokości 350 mln zł. Skumulowanie nakładów na zadania inwestycyjne w latach 2011-2012 powoduje jednak sytuację wykorzystania limitu EBI już w 2012 roku.

Tabela nr 4

Lp.	Rok	Wielkość kredytu EBI	Wielkość pozostałych kredytów komercyjnych
1.	2009	25.000.000 zł	-
2.	2010	106.000.000 zł*	-
3.	2011	202.476.389 zł	-
4.	2012	16.523.611 zł	81.336.420 zł
5.	2013	-	52.088.081 zł
6.	2014	-	30.108.330 zł
Razem		350.000.000 zł	163.532.831 zł

* kwota wyższa o 87.344 zł od przewidywanego deficytu budżetowego na dzień 31 października br.

Rozchody z tytułu spłaty rat kredytów zaplanowano na podstawie zawartych umów kredytowych zawierających: w przypadku kredytów zaciągniętych w PKO BP i BGK - szczegółowe harmonogramy spłat, natomiast w przypadku linii kredytowej otwartej w EBI - ogólne warunki spłaty transz kredytu z wykorzystaniem maksymalnego okresu spłaty, tj. 25 lat. Spłata rat kapitałowych dla kredytów przewidywanych do zaciągnięcia w ostatnich latach prognozy (2012-2014) opiera się na założeniu 10-letniego okresu spłaty (dla kredytów wyszczególnionych w Tabeli nr 4). Poniżej przedstawiono szczegółowe rozliczenie rozchodów dla poszczególnych kredytów, i tak: spłaty rat dla kredytu zaciągniętego w:

- **PKO BP** w kwocie 7,8 mln zł, udzielonego na okres od 22 grudnia 2006 r. do 31 grudnia 2011 r., następują w równych ratach miesięcznych (w każdy ostatni dzień miesiąca) począwszy od 31.01.2006 r. do 31.12.2011 r. w kwocie po 130.000 zł;
- **BGK** w kwocie 26,6 mln zł, udzielonego na okres od 11 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2018 r., następują w 119 równych ratach miesięcznych (w każdy ostatni dzień miesiąca) począwszy od 31.01.2009 r. do

- 30.11.2018 r. w kwocie po 221.000 zł oraz ostatnia 120 rata w wysokości 301.000 zł płatna 31.12.2018 r.;
- **EBI** w kwocie (I transza) 25 mln zł, udzielonej na okres od 21 grudnia 2009 r. do maksymalnie 31 grudnia 2035 r., z odroczonym terminem płatności rat kapitałowych do 1 stycznia 2011 r., następują w 100 ratach kwartalnych po 250.000 zł każda;
  - **EBI** w łącznej kwocie (II i III transza) 106,0 mln zł, udzielonej na okres od 18 sierpnia (II transza) i od 25 października 2010 r. (III transza) do maksymalnie 31 grudnia 2035 r. z odroczonym terminem płatności rat kapitałowych odpowiednio od 15 marca 2011 r. i 15 marca 2012 r.; następują w 100 ratach kwartalnych po ok. 1.103,2 mln zł;
  - **EBI** w kwocie (IV transza) 202,5 mln zł, udzielonej na okres od III kwartału 2011 r. do maksymalnie 31 grudnia 2036 r. z odroczonym terminem płatności rat kapitałowych od 15 marca 2012 r.; następują w 100 ratach kwartalnych po 2.024,8 tys. zł;
  - **EBI** w kwocie (V transza) 16,5 mln zł, udzielonej na okres od III kwartału 2012 r. do maksymalnie 31 grudnia 2032 r. z odroczonym terminem płatności rat kapitałowych od 15 marca 2013 r.; następują w 80 ratach kwartalnych po 206,5 tys. zł;
  - **bankach komercyjnych** w latach 2012, 2013 i 2014 (w kwotach wskazanych w tabeli nr 4), udzielonych na okres 10 lat każdy; następują w 40 ratach kwartalnych po odpowiednio: 2.033,4 tys. zł, 1.302,2 tys. zł i 752,7 tys. zł.